

Wymagania edukacyjne i plan wynikowy z przedmiotu wiedzy o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym dla klasy 2.

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń opanował wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń opanował wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń opanował wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
SPOŁECZEŃSTWO					
I. Człowiek jako jednostka w społeczeństwie					
Człowiek jako istota społeczna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się socjologia – wymienia koncepcje zachowania się człowieka – wymienia elementy osobowości człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poszczególne koncepcje zachowania się człowieka – omawia elementy osobowości człowieka – wyjaśnia znaczenie takich pojęć, jak psychologia, behawioryzm, psychoanaliza, aksjologia 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnice między koncepcjami zachowania się człowieka – odróżnia tożsamość osobistą od społecznej – odróżnia mentalność indywidualistyczną od kolektywistycznej – podaje przykłady stereotypów 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje i ocenia wartości będące elementem osobowości – zna modele osobowości – wyjaśnia, na czym polega klasyfikacja potrzeb według Abrahama Masłowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyciąga wnioski dotyczące wpływu osobowości na zachowanie się człowieka – rozpoznaje modele osobowości w oparciu o przykładowe zachowania – ocenia wpływ stereotypów na życie jednostki i zbiorowości
Człowiek a zbiorowości	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje więzi – wyjaśnia, czym jest zbiorowość społeczna –wymienia rodzaje społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poszczególne rodzaje więzi społecznych – przedstawia wybrane zbiorowości, społeczności, wspólnoty, społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zbiorowości, społeczności, wspólnoty, społeczeństwa, ze względu na obowiązujące w nich reguły i więzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób kształtują się więzi społeczne – wyjaśnia związek między wspólnotą a społeczeństwem 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje proces kształtowania się więzi w poszczególnych zbiorowościach
Socjalizacja i stygmatyzacja w życiu jednostki	<ul style="list-style-type: none"> – podaje definicję socjalizacji – wymienia rodzaje socjalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rodzaje socjalizacji – podaje, w jakich przypadkach może dojść do 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przejawy kontroli społecznej w życiu codziennym – charakteryzuje skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje modele socjalizacji – charakteryzuje dla własnej grupy 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia wpływ socjalizacji wtórnej na wypełnianie przez jednostkę ról

	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega kontrola społeczna – wymienia rodzaje norm społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> zakłócenia procesu socjalizacji – charakteryzuje normy społeczne – podaje przykłady stygmatyzacji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> stygmatyzacji – wyjaśnia, na czym polega internalizacja – prawidłowo używa takich pojęć, jak: rola społeczna, perswazja, deprecjacja 	<ul style="list-style-type: none"> wiekowej i pokolenia rodziców – wyjaśnia, w jaki sposób dochodzi do stygmatyzacji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> społecznych – ocenia wpływ kontroli społecznej na życie jednostki i zbiorowości – ocenia skutki stygmatyzacji
Życie społeczne jednostki	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy życia społecznego – wymienia cechy i postawy sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu człowieka w społeczeństwie – wymienia przyczyny konfliktów społecznych – wymienia metody rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady norm i instytucji społecznych – charakteryzuje przyczyny konfliktów społecznych – charakteryzuje sposoby rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje prawidłowości życia społecznego – wyjaśnia, na czym polega dewiacja, patologia i anomia – charakteryzuje funkcje instytucji społecznych – wymienia rodzaje konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny i skutki anomii – omawia na przykładach źródła i mechanizmy konfliktów społecznych – ocenia metody rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki anomii – analizuje instytucje społeczne pod kątem wykonywanych przez nie funkcji – uzasadnia zastosowanie określonych metod do rozwiązania przykładowych konfliktów
Grupy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy grupy – wymienia rodzaje grup – przedstawia cechy i funkcjonowanie małej grupy społecznej (liczebność, więź, trwałość, role grupowe, wspólne wartości i cele, poczucie odrębności, współdziałanie) 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia na przykładach różne rodzaje grup i wyjaśnia funkcjonowanie wskazanej grupy – wyjaśnia takie pojęcia, jak konformizm i nonkonformizm 	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje grupy na podstawie podanych kryteriów – wyjaśnia znaczenie grup odniesienia pozytywnego i negatywnego w procesie socjalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ jednostki na grupę – analizuje przykładowe grupy pod kątem różnych kryteriów podziału grup 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę konformistyczną i nonkonformistyczną
Rodzina jako podstawowa grupa	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest rodzina 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje swoiste cechy współczesnej rodziny jako 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje modele rodziny na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między krewnymi w linii prostej i 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny problemów

społeczna	– wymienia funkcje rodziny – zna problemy współczesnych rodzin	grupy społecznej – wyjaśnia terminy: pokrewieństwo powinowactwo, adopcja – odróżnia wstępnych od zstępnych	określonych kryteriów podziału – charakteryzuje funkcje rodziny	bocznej – porównuje i ilustruje przykładami różne modele rodziny	współczesnych rodzin – wyjaśnia zależności między poszczególnymi problemami współczesnych rodzin
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
II. Charakterystyka życia społecznego					
Społeczeństwo i jego struktura	– wymienia koncepcje ujmowania struktury społecznej – wymienia elementy struktury społecznej – wyjaśnia, czym jest struktura społeczna	– wyjaśnia różnicę między społeczeństwem amorficznym i morficznym – charakteryzuje poszczególne rodzaje struktur społecznych	– podaje przykłady społeczeństw amorficznych i morficznych – charakteryzuje koncepcje ujmowania struktury społecznej	– charakteryzuje czynniki warunkujące istnienie struktury społeczne – porównuje koncepcje ujmowania struktury społecznej	– wyciąga wnioski z przemian zachodzących w strukturach społecznych
Przemiany w strukturze społeczeństwa polskiego	– opisuje strukturę klasowo-warstwową polskiego społeczeństwa – podaje przykłady problemów społecznych – podaje przykłady problemów dotyczących młodzieży	– charakteryzuje strukturę klasowo-warstwową swojej społeczności lokalnej – charakteryzuje wybrane problemy życia społecznego w Polsce	– charakteryzuje strukturę społeczeństwa polskiego w okresie PRL-u i III RP – charakteryzuje wybrane problemy życia społecznego młodych ludzi	– porównuje strukturę społeczeństwa polskiego w okresie PRL-u i III RP – rozważa i proponuje możliwości rozwiązania problemów społecznych	– wyciąga wnioski z przemian zachodzących w strukturze społeczeństwa polskiego
Nierówności i	– wyjaśnia, na czym	– charakteryzuje różne	– opisuje mechanizm i	– wyjaśnia związek między	– porównuje skalę

wykluczenie społeczne	<p>polega nierówność społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia różne teorie sprawiedliwości – wymienia grupy podatne na marginalizację społeczną 	<p>teorie sprawiedliwości</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega społeczne wykluczenie 	<p>skutki społecznego wykluczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sposoby przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu 	<p>nierównościami społecznymi a nierównościami szans życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przejawy marginalizacji społecznej 	<p>nierówności społecznych w Polsce i wybranym państwie</p>
Ruchliwość społeczna	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady pionowej i poziomej ruchliwości społecznej – wymienia rodzaje migracji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega pionowa i pozioma ruchliwość społeczna – odróżnia ruchliwość horyzontalną od wertykalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej – charakteryzuje rodzaje migracji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje społeczeństwa ze względu na ruchliwość społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i ocenia skutki ruchliwości społecznej
Historyczne formy organizacji społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia historyczne formy organizacji społeczeństwa – wymienia teorie rozwoju społeczeństw 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje historyczne formy organizacji społeczeństwa – podaje twórców teorii rozwoju społeczeństw 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje teorie rozwoju społeczeństw – podaje przykłady historycznych form organizacji społeczeństw 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje poszczególne rodzaje społeczeństw – wyciąga wnioski z analizy porównawczej poszczególnych rodzajów społeczeństw 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje społeczeństwo polskie pod kątem historycznych form organizacji narodów – udowadnia rozwój społeczeństwa polskiego w oparciu o jedną z teorii rozwoju narodów

Współczesne formy organizacji społeczeństwa	– wymienia współczesne formy organizacji społeczeństwa – charakteryzuje wybrane społeczeństwo współczesne	– podaje cechy współczesnego społeczeństwa zachodniego (otwarte, zamknięte, postindustrialne, konsumpcyjne, masowe, globalne, informacyjne)	– charakteryzuje współczesne społeczeństwa – rozpoznaje współczesne społeczeństwa na podstawie podanych cech	– charakteryzuje współczesne społeczeństwa na przykładzie państwa polskiego – przedstawia podobieństwa i różnice między poszczególnymi typami społeczeństw	– wyjaśnia, jakie zagrożenia niosą ze sobą poszczególne typy współczesnych społeczeństw
Ruchy społeczne	– zna rewolucyjną i reformistyczną drogę zmian społecznych – podaje przykłady ruchów społecznych	– charakteryzuje feminizm, ruchy praw obywatelskich, ekologizm	– przedstawia dwie drogi zmiany społecznej – podaje przykłady rewolucji społeczno-politycznych (krwawych i bezkrwawych)	– ocenia dwie drogi zmiany społecznej – analizuje plusy i minusy zmiany społecznej na drodze rewolucji i reform	– analizuje sposoby adaptacji do zmiany społecznej – ocenia znaczenie NSZZ „Solidarność” i innych ruchów społecznych
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
III. Naród					
Naród i jego tożsamość	– wymienia koncepcje narodu – wymienia czynniki narodotwórcze – podaje przykłady	– charakteryzuje dwie koncepcje narodu: etniczno-kulturową i polityczną – omawia czynniki	– charakteryzuje czynniki sprzyjające asymilacji – charakteryzuje czynniki służące zachowaniu tożsamości narodowej	– charakteryzuje genezę narodu – charakteryzuje różne procesy kształtowania się narodów europejskich	– wyjaśnia zależności między narodem a państwem

	narodów politycznych i etniczno-kulturowych	narodowotwórcze			
Postawy względem narodu	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest ojczyzna – wymienia postawy narodowe – charakteryzuje patriotyzm 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postawy narodowe – podaje przykłady manifestowania patriotyzmu lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wieloznaczność terminu ojczyzna – podaje przykłady ksenofobii, antysemityzmu, rasizmu i szowinizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między ojczyzną narodową a małą ojczyzną – rozpoznaje przejawy ksenofobii, antysemityzmu, rasizmu i szowinizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia poszczególne postawy względem narodu – uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom ksenofobii, antysemityzmu, rasizmu i szowinizmu
Mniejszości narodowe i imigranci w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia mniejszości narodowe w Polsce – wymienia mniejszości etniczne w Polsce – wymienia prawa przysługujące mniejszościom 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje mniejszości narodowe, etniczne i grupy imigrantów żyjące w Polsce – wyjaśnia, kim jest uchodźca 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje międzynarodowe dokumenty chroniące prawa mniejszości – wyjaśnia, w jaki sposób są chronione prawa mniejszości w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między mniejszością narodową a etniczną w Polsce – uzasadnia konieczność międzynarodowej ochrony praw mniejszości 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na rozmieszczenie poszczególnych mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – ocenia wady i zalety imigracji – wyjaśnia powody napływu do Polski imigrantów – ocenia sytuację imigrantów w Polsce
Polityka wybranych państw wobec mniejszości narodowych i imigrantów	<ul style="list-style-type: none"> – zna rozwiązania polityki migracyjnej – wymienia dokumenty międzynarodowe wytyczające politykę państw wobec mniejszości narodowych i imigrantów – wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje powody zróżnicowania narodowościowego współczesnych państw – charakteryzuje politykę liberalną i restrykcyjną wobec imigrantów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, z czego wynika zróżnicowanie narodowościowe współczesnego świata – charakteryzuje na przykładach politykę liberalną i restrykcyjną 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego i w jakim zakresie doszło do integracji narodów w świecie zachodnim – wyjaśnia, dlaczego w Europie integracja imigrantów z państw pozaeuropejskich rodzi trudności 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje różne modele polityki wybranych państw wobec mniejszości narodowych i imigrantów – ocenia politykę liberalną i restrykcyjną wobec imigrantów

	przykładowe państwa stosujące politykę liberalną i restrykcyjną wobec imigrantów				
Konflikty społeczne we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje konfliktów społecznych – wymienia sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych – wymienia organizacje pośredniczące w rozwiązywaniu konfliktów między narodami 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa Europy, Afryki, Azji, Ameryki Południowej i Środkowej, w których miały miejsce konflikty między narodami – charakteryzuje sposoby rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje na przykładach przyczyny, przebieg i sposoby rozwiązywania długotrwałych konfliktów między narodami w Europie, Afryce, Azji, Ameryce Południowej i Środkowej – charakteryzuje skutki konfliktów między narodami 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje przyczyny konfliktów w Europie, Afryce, Azji, Ameryce Południowej i Środkowej – posługuje się przy omawianiu konfliktów nazwiskami, datami, miejscowościami 	<ul style="list-style-type: none"> – wyciąga wnioski z przedstawionych konfliktów – ocenia skuteczność metod, którymi posłużono się przy rozwiązywaniu poszczególnych konfliktów między narodami
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
IV. Kultura					
Kultura współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kulturę materialną, duchową, społeczną i osobistą – wymienia specyficzne cechy kultury wysokiej, masowej, narodowej i ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest kultura – charakteryzuje kulturę symboliczną – charakteryzuje kulturę narodową – charakteryzuje kulturę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między kulturą opisową a normatywną – przedstawia na przykładach cechy polskiej kultury ludowej – wyjaśnia, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje najważniejsze cechy kultury wskazanej społeczności – przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozprzestrzeniania się kultury masowej 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozytywne i negatywne skutki rozprzestrzeniania się kultury masowej – ocenia wpływ komercjalizacji na kulturę

		ludową	polega komercjalizacja kultury	– podaje przykłady polskiej kultury wysokiej	
Religia w kulturze polskiej	– podaje przykłady wpływu religii na kulturę polską – wymienia osoby duchowne zasłużone dla polskiej kultury	– przedstawia wpływ duchowieństwa na rozwój kultury polskiej – charakteryzuje przejawy materialnej i symbolicznej kultury polskiej związanej z religijnością Polaków	– charakteryzuje wpływ różnych religii i wyznań na kulturę polską – charakteryzuje religijność współczesnych Polaków	– wyjaśnia związek Kościoła katolickiego z kulturą polską – wyjaśnia różnice między poszczególnymi typami religijności	– ocenia znaczenie religii dla polskiej kultury
Pluralizm kulturowy i subkultury młodzieżowe	– wymienia subkultury występujące w Polsce i na świecie – podaje przykłady kontrkultury i kultury alternatywnej – wie, na czym polega tolerancja	– wyjaśnia różnicę między kontrkulturą a kulturą alternatywną – charakteryzuje subkultury młodzieżowe w Polsce i Europie	– przedstawia różnicę między etnocentryzmem a relatywizmem kulturowym – odróżnia tolerancję od akceptacji – wyjaśnia, na czym polega uniformizacja kultury	– wyjaśnia, na czym polega i skąd się bierze pluralizm kulturowy współczesnego społeczeństwa – uzasadnia związek subkultury z kontrkulturą i kulturą alternatywną	– ocenia wpływ kontrkultury na życie społeczne – analizuje konsekwencje pluralizmu kulturowego – ocenia znaczenie tolerancji i akceptacji dla życia społecznego
Współczesne spory światopoglądowe	– wymienia współczesne spory światopoglądowe (aborcja, eutanazja, swoboda prowadzenia badań genetycznych, przyznanie mniejszościom seksualnym takich samych praw, jakie mają osoby heteroseksualne) – wyjaśnia pojęcia: aborcja, eutanazja, klonowanie	– charakteryzuje problemy etyczne współczesnego świata (aborcja, eutanazja, swoboda prowadzenia badań genetycznych, przyznanie mniejszościom seksualnym takich samych praw, jakie mają osoby heteroseksualne)	– wyjaśnia wpływ norm społecznych na rozwiązywanie problemów światopoglądowych – podaje argumenty za i przeciw swobodzie prowadzenia badań genetycznych, dopuszczalności aborcji i eutanazji, przyznaniu mniejszościom seksualnym takich samych praw, jakie mają osoby heteroseksualne	– charakteryzuje przemiany w etyce życia społecznego na przestrzeni wieków – wyraża swoje zdanie na temat aborcji, eutanazji, swobody prowadzenia badań genetycznych, przyznawania mniejszościom seksualnym takich samych praw, jakie mają osoby heteroseksualne	– ocenia argumenty za i przeciw swobodzie prowadzenia badań genetycznych, dopuszczalności aborcji i eutanazji, przyznaniu mniejszościom seksualnym takich samych praw, jakie mają osoby heteroseksualne

Rola szkoły i edukacji nieformalnej we współczesnym społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zadania szkoły – wymienia przyczyny powstawania nierówności w dostępie do edukacji – wymienia metody wykorzystywane w edukacji nieformalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę szkoły we współczesnym społeczeństwie informacyjnym – charakteryzuje edukację nieformalną 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje działania, które mogą podejmować państwo, władze samorządowe oraz organizacje społeczne, by zwiększyć równość szans w dostępie do edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, według jakich zasad funkcjonuje współczesny system edukacyjny – wyjaśnia, na czym polega e-learning – zna dokumenty dotyczące sposobów i środków likwidowania nierówności szans edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność szkoły i edukacji nieformalnej we współczesnym świecie – wyraża swoje zdanie na temat nowych potrzeb edukacyjnych
System edukacyjny a rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady ich niedopasowania systemu edukacyjnego do rynku pracy – charakteryzuje gospodarkę opartą na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sposoby podnoszenia lub zmieniania swoich kwalifikacji zawodowych – wyjaśnia, na czym polega kształcenie ustawiczne – wymienia filary gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie problemy pojawiają się przed uczniem w związku z wyborem szkoły – przedstawia skutki, jakie może za sobą pociągać niedostosowanie systemu edukacyjnego do rynku pracy – charakteryzuje filary gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zależność między systemem edukacyjnym a rynkiem pracy – wyjaśnia, dlaczego uczenie się przez całe życie jest jednym z warunków sukcesu w karierze zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia związek edukacji z gospodarką
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%

V. Obywatel w państwie					
Status obywatela w państwie	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegają zasada krwi i ziemi przy uzyskiwaniu obywatelstwa – wymienia warunki uzyskiwania obywatelstwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje procedury nabywania i zrzekania się polskiego obywatelstwa – wyjaśnia, na czym polega naturalizacja – wymienia dokumenty regulujące kwestie obywatelstwa w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości – charakteryzuje warunki umożliwiające zrzeczenie się obywatelstwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich przypadkach człowiek może zostać bezpaństwowcem – wyjaśnia, w jakich przypadkach obywatel polski może uzyskać podwójne obywatelstwo – posługuje się prawidłową terminologią (naturalizacja, apatrydzi, reintegracja) – wyjaśnia, czym jest karta Polaka 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zasady nabywania obywatelstwa w Polsce – uzasadnia konieczność przyznawania karty Polaka obywatelom byłego ZSRR
Geneza społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia filozofów wypowiadających się na temat społeczeństwa obywatelskiego (Arystoteles, John Locke, Georg Hegel, Alexis de Tocqueville, Karol Marks) – podaje przykłady samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego – wymienia organizacje będące efektem samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce (KOR, ROPCiO, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje filozoficzny rodowód koncepcji społeczeństwa obywatelskiego (John Locke, Georg Hegel, Alexis de Tocqueville) – charakteryzuje proces samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest społeczeństwo obywatelskie – charakteryzuje poglądy Arystotelesa, Karola Marska i Ralpa Dahrendorfa na temat społeczeństwa obywatelskiego – charakteryzuje formy organizacyjne społeczeństwa obywatelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje poszczególne koncepcje społeczeństwa obywatelskiego – wyjaśnia, na czym polega samoorganizacja społeczeństwa obywatelskiego – wymienia Polaków, którzy przyczynili się do samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład poszczególnych Polaków, którzy przyczynili się do samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce (Jan Paweł II, Lech Wałęsa, Adam Michnik, Romek Strzałkowski) – ocenia rolę Kościoła w kształtowaniu się społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju

	KPN, NSZZ „Solidarność”)				
Obowiązki obywatelskie i obywatelskie nieposłuszeństwo	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia konstytucyjne obowiązki obywateli Rzeczypospolitej Polskiej – wymienia cnoty obywatelskie – podaje historyczne i współczesne przykłady nieposłuszeństwa obywatelskiego – wymienia cechy obywatelskiego nieposłuszeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegają cnoty obywatelskie – charakteryzuje krytycyzm i wolontariat – wymienia polskie organizacje opierające się na działalności wolontariuszy 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia obowiązki konstytucyjne od obowiązków prawnych – wyjaśnia, na czym polega nieposłuszeństwo obywatelskie i jakie niesie ze sobą dylematy – wyjaśnia, dlaczego Henry D. Thoreau uznawany jest za prekursora obywatelskiego nieposłuszeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie postaw i cnót obywatelskich (troska o dobro wspólne, odpowiedzialność, aktywność, solidarność, odwaga cywilna, roztropność, tolerancja) – charakteryzuje poglądy Roberta Mertona na temat obywatelskiego nieposłuszeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zapisy Deklaracji Zasad Tolerancji – uzasadnia, dlaczego działalność Mahatmy Gandhiego i Martina Luthera Kinga zaliczamy do obywatelskiego nieposłuszeństwa
Spółeczeństwo obywatelskie we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady z życia codziennego, które świadczą o budowaniu kapitału społecznego – wymienia warunki prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje formy aktywności obywateli w ramach społeczności lokalnej, regionu, państwa oraz na poziomie globalnym – wymienia, na co może wpływać kapitał społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak powstaje kapitał społeczny – charakteryzuje warunki funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego – charakteryzuje poglądy Roberta Putnama na temat kapitału społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie dla społeczeństwa obywatelskiego ma kapitał społeczny (zaufanie, sieci współpracy i system efektywnych norm) – wyjaśnia, jakie znaczenie w społeczeństwie obywatelskim odgrywają grupy interesu 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie swobody zrzeszania się dla jakości życia publicznego – ocenia znaczenie kapitału społecznego dla jednostki
Związki zawodowe, stowarzyszenia i fundacje	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podmioty społeczeństwa obywatelskiego – wyjaśnia, czym są organizacje społeczne – podaje przykłady lokalnych organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje formy aktywności obywateli w ramach społeczności lokalnej, regionu, państwa oraz na poziomie globalnym – przedstawia zasady 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie swobody zrzeszania się dla jakości życia publicznego – charakteryzuje różnice w zakładaniu stowarzyszeń i fundacji, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w społeczeństwie odgrywają związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje, organizacje pożytku publicznego – charakteryzuje lokalne 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność związków zawodowych – opracowuje według wzoru projekt statutu stowarzyszenia (nazwa, siedziba, członkowie, władze, majątek, zasady

	<p>pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze związki zawodowe w Polsce (NSZZ „Solidarność”, OPZZ) – wymienia stowarzyszeniami wyższej użyteczności działające w Polsce 	<p>zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnice między zarejestrowanym a zwykłym stowarzyszeniem 	<p>konstruuje projekt statutu stowarzyszenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie i znaczenie grup nacisku 	<p>organizacje pozarządowe</p>	<p>zmiany statutu i rozwiązywania stowarzyszenia)</p>
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
VI. Media we współczesnym świecie					
Opinia publiczna	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest opinia publiczna – wymienia sposoby wyrażania opinii publicznej – podaje przykłady wpływu opinii publicznej na decyzje polityczne – wymienia polskie instytuty badawcze zajmujące się badaniem opinii publicznej (OBOP, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje proces kształtowania się opinii publicznej – przedstawia działania zapobiegające manipulacji opinią publiczną – charakteryzuje działalność OBOP-u i CBOS-u 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje na przykładach wpływ opinii publicznej na decyzje polityczne – charakteryzuje poglądy Waltera Lippmana, Paula Lazarsfelda i Jana Szczepańskiego na opinię publiczną 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim celu przeprowadza się badania opinii publicznej – odczytuje i interpretuje tabele i wykresy prezentujące wyniki badania opinii publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ opinii publicznej na decyzje polityczne – uzasadnia, dlaczego znajomość opinii publicznej w państwie demokratycznym jest korzystna dla partii politycznych

	CBOS)				
Marketing i kampania społeczna	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia marketing społeczny i marketing zaangażowany społecznie – podaje przykłady reklam społecznych – wymienia przykładowe kampanie społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wybraną kampanię społeczną – charakteryzuje rolę reklamy społecznej w marketingu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega marketing społeczny i marketing zaangażowany społecznie – charakteryzuje poglądy Philipa Kotlera i Geralda Zaltmanana na temat marketingu społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje marketing społeczny z marketingiem zaangażowanym społecznie – porównuje reklamę społeczną z komercyjną – analizuje wybraną kampanię społeczną z punktu widzenia jej celów, sposobów realizacji i skuteczności 	<ul style="list-style-type: none"> – opracowuje projekt kampanii społecznej w wybranej przez siebie sprawie – wyjaśnia, na czym polega public relations
Funkcje mediów w państwie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje mediów – charakteryzuje dowolną funkcję mediów w państwie demokratycznym – wymienia funkcje mediów jako „czwartej władzy” 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje funkcje mediów w państwie demokratycznym i niedemokratycznym (na wybranych przykładach) – charakteryzuje znaczenie Internetu jako środka masowego przekazu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywają media w zakresie nieformalnej kontroli społecznej – wyjaśnia, na czym polega funkcja propagandowa mediów 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje media w państwie demokratycznym i niedemokratycznym – wyjaśnia, dlaczego media określa się mianem „czwartej władzy” 	<ul style="list-style-type: none"> – krytycznie analizuje dowolny przekaz medialny – uzasadnia konieczność utrzymania niezależności mediów
Niezależność i pluralizm mediów	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia negatywne zjawiska towarzyszące rozwojowi mediów – wie, w czym się przejawia pluralizm mediów – zna rodzaje pluralizmu w mediach – wymienia zasady zawarte w Karcie Etycznej Mediów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia międzynarodowe dokumenty chroniące wolność słowa w Europie (Europejska Konwencja Praw Człowieka, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej) – charakteryzuje negatywne zjawiska towarzyszące rozwojowi mediów – przedstawia różnicę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega zasada wolności słowa i wskazuje na przypadki jej nadużycia – charakteryzuje strategię państwa polskiego w dziedzinie mediów elektronicznych – charakteryzuje podstawowe modele funkcjonowania środków masowego przekazu w państwach 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie niezależności i pluralizmu mediów – wyjaśnia, jakimi zasadami etycznymi powinny kierować się media – porównuje podstawowe modele funkcjonowania środków masowego przekazu w państwach demokratycznych – odróżnia opinie od faktów 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki ograniczenia niezależności i pluralizmu mediów – ocenia przykłady kontrowersyjnych działań dziennikarzy i mediów – ocenia zasoby Internetu z punktu widzenia rzetelności i wiarygodności informacyjnej

		między pluralizmem strukturalnym a zawartości – charakteryzuje zasady Karty Etycznej Mediów i Kodeksu Etyki Dziennikarskiej	demokratycznych		
Media w Polsce i na świecie	– wie, jak dzielimy media – podaje przykłady mediów w zależności od kryteriów podziału – wymienia najważniejsze agencje prasowe – wymienia rodzaje prasy	– charakteryzuje media w Polsce i na świecie (odbiorcy, zasięg, forma przekazu, orientacja ideologiczna, typ własności) – charakteryzuje prasę wielkonakładową	– charakteryzuje poszczególne rodzaje mediów w Polsce – wyjaśnia różnicę między mediami publicznymi a komercyjnymi	– krytycznie analizuje przekazy medialne – charakteryzuje genezę agencji prasowych – charakteryzuje wybrane media lokalne	– ocenia rolę prasy wielkonakładowej w debacie publicznej – ocenia wiarygodność i bezstronność mediów
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
POLITYKA					
VII. Demokracja – zasady i procedury					
Geneza demokracji	– wymienia wspólne standardy demokracji charakterystyczne dla każdej epoki – wie, jaką rolę pełniły Zgromadzenia Ludowe	– charakteryzuje proces kształtowania się demokracji w starożytnych Atenach – charakteryzuje zasady demokracji obowiązujące w	– charakteryzuje wpływ demokracji ateńskiej i ustroju rzymskiego na współczesną demokrację – wyjaśnia, jakie rozwiązania	– porównuje zasady funkcjonowania i uprawnienia zgromadzeń ludowych w Atenach i republice rzymskiej – wyjaśnia wpływ ruchów	– ocenia plusy i minusy demokracji w poszczególnych fazach kształtowania się systemu demokratycznego

	<p>w Atenach i Rzymie</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe dokumenty, które stały się podstawą demokracji (Habeas Corpus Act, Bill of Rights, Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych, Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela) 	<p>republice rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rozwój demokracji w Anglii, USA i Francji – przedstawia genezę praw kobiet 	<p>wprowadzone w Anglii, USA i Francji świadczą o powstaniu w tych krajach demokracji</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wpływ oświecenia na współczesną demokrację 	<p>społecznych na kształtowanie się demokracji</p>	
<p>Polskie tradycje demokratyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady polskich tradycji demokratycznych – wymienia dokumenty będące podstawą demokracji w Polsce (przywilej cerekwicko-nieszawski, Konstytucja Nihil Novi, artykuły henrykowskie, Konstytucja 3 maja, Konstytucja marcowa, Konstytucja kwietniowa) 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje polskie tradycje demokratyczne (parlamentaryzm I Rzeczypospolitej, Konstytucja 3 maja, II Rzeczpospolita) – wymienia ustawy zasadnicze, które zaliczamy do polskich tradycji konstytucyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces kształtowania się demokracji szlacheckiej – charakteryzuje zasady działania sejmu walnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie Konstytucji 3 maja w historii Polski – charakteryzuje konstytucje okrojone – wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej zmieniono ustrój Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia Konstytucję 3 maja pod kątem współczesnych standardów demokratycznych – uzasadnia, które z polskich konstytucji budziły wątpliwości co do ich demokratycznego charakteru
<p>Istota demokracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wartości będące fundamentem współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wartości będące fundamentem współczesnej demokracji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między wolnością pozytywną a negatywną 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim stopniu demokracja sprzyja pokojowemu 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego wolność, równość i sprawiedliwość są

	demokracji – wymienia fundamentalne zasady demokracji – podaje przykłady pokojowego rozwiązywania konfliktów przy użyciu demokracji	– charakteryzuje fundamentalne zasady demokracji – charakteryzuje dwa modele trójpodziału władzy (system kooperacji i separacji)	– charakteryzuje różne odmiany pluralizmu – charakteryzuje wkład Jeana Jacquesa Rousseau, Karola Monteskiusza, Johna Locke’a w rozwój demokracji	rozwiązywaniu konfliktów – wyjaśnia, dlaczego zasadę konstytucjonalizmu możemy powiązać z zasadą praworządności	uznawane za podstawowe wartości demokracji
Formy demokracji	– wymienia rodzaje demokracji bezpośredniej i pośredniej – podaje przykłady przejawów łamania zasad i procedur demokratycznych – zna cenzusy wiekowe czynnego i biernego prawa wyborczego w Polsce	– charakteryzuje rodzaje demokracji bezpośredniej i pośredniej – charakteryzuje formy uczestnictwa obywateli w procesie wyborczym	– charakteryzuje rodzaje referendum – wyjaśnia różnicę między czynnym a biernym prawem wyborczym	– wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji – wyjaśnia, w jaki sposób można w Polsce zainicjować referendum	– ocenia konieczność stosowania zróżnicowanego cenzusu wiekowego w biernym prawie wyborczym
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
VIII. Myśl polityczna					
Historyczny i współczesny aspekt	– wyjaśnia, co to jest polityka	– zna korzenie polityki – charakteryzuje koncepcje	– wyjaśnia różnicę między podmiotami ostatecznymi	– wyjaśnia związek między ideologią, doktryną i	– uzasadnia związek polityki z państwem

polityki	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmują się politycy – wymienia możliwe sposoby wpływania podmiotów bezpośrednich i ostatecznych na politykę 	<p>polityki</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyporządkowuje podmioty polityki do przedmiotów polityki 	<p>a bezpośrednimi polityki</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje marketing polityczny 	<p>programem polityczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje koncepcje polityki 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność polityków
Ideologie i doktryny polityczne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia doktryny ze względu na stosunek do rzeczywistości społecznej i kryterium ideału społecznego – wymienia funkcje myśli politycznej – charakteryzuje doktryny lewicowe, prawicowe i centrowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest ideologia – charakteryzuje doktryny ze względu na stosunek do rzeczywistości społecznej i kryterium ideału społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje myśli politycznej – wyjaśnia, czym jest doktryna – wyjaśnia korzenie podziału doktryn na lewicowe, prawicowe i centrowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się ideologia od doktryny – wyjaśnia, w jakim przypadku nie możemy utożsamiać doktryny z ideologią 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego doktryny centrowe stwarzają najszerszą możliwość współpracy zarówno z ugrupowaniami kierującymi się doktrynami lewicowymi jak i prawicowymi
Współczesne ideologie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia chrześcijańskiej demokracji, konserwatyzmu, liberalizmu, nacjonalizmu, socjaldemokracji i socjalizmu – wymienia kluczowe postacie związane z poszczególnymi ideologiami 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze współczesne doktryny polityczne (chrześcijańska demokracja, konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjaldemokracja, socjalizm) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega integralizm, indywidualizm, racjonalizm, leseferyzm, atomizacja, reformizm, rewizjonizm, egalitaryzm, interwencjonizm, personalizm, subsydiarność, solidaryzm społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje założenia poszczególnych ideologii – łączy integralizm, indywidualizm, racjonalizm, leseferyzm, atomizację, reformizm, rewizjonizm, egalitaryzm, interwencjonizm, personalizm, subsydiarność, solidaryzm społeczny z odpowiednimi ideologiami 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy porównawczej ideologii pod kątem założeń społecznych, politycznych i ekonomicznych – ocenia założenia poszczególnych ideologii – wymienia encykliki Jana Pawła II z zakresu nauki społecznej Kościoła katolickiego
Ideologie totalitarne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy państwa totalitarnego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ideologie totalitarne (komunizm, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje podobieństwa i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym się charakteryzują 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego komunizm, faszyzm i

	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady państw, które funkcjonowały lub funkcjonują w oparciu o ideologie totalitarne – wymienia postacie związane z ideologiami totalitarnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – nazizm), odwołując się do przykładów historycznych – charakteryzuje marksizm-leninizm, stalinizm i maoizm 	<ul style="list-style-type: none"> – między ideologiami totalitarnymi – wyjaśnia takie pojęcia, jak autarkia, kolektywizm, materializm dialektyczny, komuna, dyktatura proletariatu 	<ul style="list-style-type: none"> – poszczególne cechy państwa totalitarnego – wyjaśnia różnicę między faszyzmem i nazizmem – porównuje marksizm-leninizm, stalinizm i maoizm 	<ul style="list-style-type: none"> – nazizm nie są akceptowalne w państwach demokratycznych – porównuje założenia faszyzmu, nazizmu i komunizmu
Kultura polityczna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest kultura polityczna – wymienia rodzaje kultury politycznej – wymienia wymiary kultury politycznej – wymienia poziomy partycypacji obywatelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje poszczególne rodzaje kultury politycznej – charakteryzuje wymiary kultury politycznej według Jana Garlickiego – charakteryzuje partycypację obywatelską 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje genezę pojęcia „kultura polityczna” – charakteryzuje poglądy G. A. Almonda na temat kultury politycznej – charakteryzuje kulturę polityczną współczesnej Polski (normy, formy komunikacji, poziom partycypacji, natężenie konfliktów) 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg debaty publicznej na wybrany temat – wyjaśnia, który rodzaj kultury politycznej jest najbardziej pożądany w państwach demokratycznych – charakteryzuje poziomy i metody partycypacji obywatelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wybrane konflikty wartości i interesów ujawniające się w debacie publicznej w Polsce – ocenia jakość argumentacji stron debaty publicznej
Partie polityczne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia etapy procesu kształtowania się partii politycznych – podaje cechy partii politycznych – wyjaśnia, czym jest partia polityczna – dokonuje podziału partii politycznych ze względu na program społeczno-polityczny 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje etapy procesu kształtowania się partii politycznych według Maxa Webera – dokonuje podziału partii politycznych ze względu na cechy organizacji i funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje partie polityczne ze względu na cechy organizacji i funkcjonowania – charakteryzuje funkcje partii politycznych – charakteryzuje partie polityczne ze względu na program społeczno-polityczny 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje funkcje partii politycznych w państwach demokratycznych i niedemokratycznych – uzasadnia związek programu politycznego z doktryną i ideologią polityczną – wyjaśnia, na czym polega pragmatyzm partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza krytyczną analizę programów i innych materiałów wyborczych partii politycznych ze względu na zawartość merytoryczną i formę przekazu
Systemy partyjne i polskie partie polityczne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje systemów partyjnych – podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje system monopartyjny, dwupartyjny i 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest system partyjny – zna dokumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między wariantami systemu wielopartyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy porównawczej wybranych przez siebie

	państw o systemie monopartyjnym, dwupartyjnym i wielopartyjnym – wymienia ugrupowania polityczne zasiadające w parlamencie RP	wielopartyjny – charakteryzuje ugrupowania polityczne zasiadające w parlamencie RP	regulujące zasady działania partii politycznych w Polsce – charakteryzuje procedury zakładania partii politycznej w Polsce	– ocenia poszczególne systemy partyjne pod kątem funkcjonowania państwa	materiałów wyborczych polskich partii politycznych pod kątem ich zawartości merytorycznej i formy przekazu
Ordynacje wyborcze	– wymienia rodzaje ordynacji wyborczych – podaje, w jakich przypadkach stosuje się w Polsce ordynację większościową, a w jakich proporcjonalną – wymienia ogólne zasady prawa wyborczego – wymienia metody przeliczania miejsc w ordynacji proporcjonalnej	– charakteryzuje poszczególne rodzaje ordynacji wyborczych (proporcjonalna, większościowa, mieszana) – charakteryzuje ogólne zasady prawa wyborczego – charakteryzuje metodę przeliczania miejsc w ordynacji proporcjonalnej obowiązującej w Polsce – wyjaśnia, czym jest próg wyborczy	– charakteryzuje podstawowe zasady ordynacji większościowej i proporcjonalnej w powiązaniu z systemem dwupartyjnym i wielopartyjnym – charakteryzuje warianty ordynacji większościowej – podaje progi wyborcze obowiązujące w Polsce	– charakteryzuje zasady, jakie są zawarte w kodeksie wyborczym – wyjaśnia skutki stosowania progów wyborczych dla reprezentatywności wyborów – charakteryzuje metody przeliczania miejsc w ordynacji proporcjonalnej (D’Hondta, Saint-Laguë, Hare’a-Niemeyera)	– przedstawia plusy i minusy poszczególnych ordynacji wyborczych – ocenia metody przeliczania miejsc w ordynacji proporcjonalnej z punktu widzenia interesów partii
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
IX. Państwo					
Istota państwa	– wymienia	– charakteryzuje	– charakteryzuje poglądy	– wyjaśnia różnicę między	– porównuje różne

	<p>najważniejsze teorie genezy państwa (Arystotelesa, teistyczna, umowy społecznej, podboju, marksistowska)</p> <p>– wyjaśnia, czym jest suwerenność państwa</p> <p>– wymienia cechy państwa</p>	<p>najważniejsze teorie genezy państwa (Arystotelesa, teistyczna, umowy społecznej, podboju, marksistowska)</p> <p>– wymienia twórców teorii genezy państwa</p> <p>– charakteryzuje cechy państwa</p>	<p>Arystotelesa, św. Tomasza z Akwinu, Jana Jakuba Rousseau, Ludwika Gumplowicza, Immanuela Kanta, Georga Friedricha Hegla, Karola Marksa, Georga Jellinka, Włodzimierza Iljicza Lenina, Czesława Znamierowskiego dotyczące państwa</p>	<p>suwerennością zewnętrzną i wewnętrzną</p> <p>– analizuje problem suwerenności w aspekcie Traktatu Lizbońskiego</p>	<p>poglądy dotyczące państwa</p> <p>– analizuje koncepcje genezy państwa na przykładzie Polski</p>
<p>Funkcje państwa i legitymizacja władzy</p>	<p>– wymienia rodzaje legitymizacji</p> <p>– podaje historyczne i współczesne przykłady legitymizacji władzy</p> <p>– wymienia funkcje państwa</p>	<p>– charakteryzuje zjawisko legitymizacji władzy</p> <p>– charakteryzuje funkcje państwa (zewnętrzną i wewnętrzną)</p> <p>– wymienia rodzaje funkcji wewnętrznych państwa</p>	<p>– wyjaśnia na przykładach relacje między narodem a państwem</p> <p>– charakteryzuje rodzaje funkcji wewnętrznych państwa (prawodawczą, porządkową, administracyjną, gospodarczo-organizatorską, socjalną, kulturalną)</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegają różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami legitymizacji</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega państwowotwórcza funkcja narodu i narodowotwórcza funkcja państwa</p> <p>– charakteryzuje funkcje państwa ze względu na cele jego działania (adaptacyjna, regulacyjna, innowacyjna)</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polega różnica między przywódcą populistycznym a charyzmatycznym</p> <p>– ocenia skuteczność władzy tradycyjnej, charyzmatycznej, legalnej</p>
<p>Formy państwa</p>	<p>– dzieli państwa ze względu formę, reżim polityczny, system polityczny, strukturę terytorialną</p> <p>– wymienia rodzaje monarchii</p> <p>– podaje przykłady monarchii europejskich</p>	<p>– wyjaśnia, czym jest monarchia, a czym republika</p> <p>– charakteryzuje państwo unitarne</p> <p>– charakteryzuje rodzaje państw złożonych</p>	<p>– przedstawia różnice między państwem scentralizowanym i zdecentralizowanym</p> <p>– charakteryzuje poszczególne rodzaje monarchii</p> <p>– charakteryzuje rodzaje republiki</p>	<p>– porównuje pozycję władcy w poszczególnych rodzajach monarchii</p> <p>– wyjaśnia, czym się różni federacja od konfederacji</p> <p>– charakteryzuje państwa pod względem rodzajów regionów</p>	<p>– porównuje reżimy polityczne</p> <p>– ocenia poszczególne formy państwowości</p>

	– podaje cechy państw ze względu na reżim polityczny		– charakteryzuje reżimy polityczne		
Ustrój polityczny Stanów Zjednoczonych	– podaje cechy charakterystyczne modelu ustrojowego USA – wymienia instytucje władzy ustawodawczej w USA – zna aktualnego prezydenta USA	– wyjaśnia zasady systemu prezydenckiego – charakteryzuje model ustrojowy USA – charakteryzuje uprawnienia Kongresu – charakteryzuje terytorialno-administracyjny USA – charakteryzuje system partyjny w USA	– charakteryzuje uprawnienia prezydenta USA – charakteryzuje uprawnienia Izby Reprezentantów – charakteryzuje uprawnienia Senatu – charakteryzuje partię Republikanów i Demokratów	– wyjaśnia, na czym polegają procedury wyborów prezydenckich w USA – wyjaśnia, na czym polega procedura impeachmentu – porównuje uprawnienia Izby Reprezentantów i Senatu	– charakteryzuje i ocenia wady i zalety krótkiej kadencji członków Izby Reprezentantów – przedstawia zależności między poszczególnymi rodzajami władzy w USA
System półprezydencki we Francji i Rosji	– podaje charakterystyczne cechy ustroju Francji i Rosji – wymienia organy władzy ustawodawczej we Francji i w Rosji – zna aktualnych prezydentów Francji i Rosji	– wyjaśnia zasady systemu półprezydenckiego (mieszanego) – charakteryzuje ustrój Francji i Rosji – charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej we Francji i Rosji – charakteryzuje system partyjny Francji i Rosji – charakteryzuje system terytorialno-administracyjny Francji i Rosji	– charakteryzuje uprawnienia prezydenta i rządu we Francji – charakteryzuje uprawnienia prezydenta i rządu w Rosji – charakteryzuje strukturę parlamentu Francji i Rosji	– porównuje uprawnienia prezydentów Francji i Rosji – porównuje uprawnienia władzy ustawodawczej we Francji i w Rosji – porównuje systemy partyjne Francji i Rosji	– wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień prezydentów Francji i Rosji – wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień władzy ustawodawczej we Francji i w Rosji – przedstawia zależności między poszczególnymi rodzajami władzy we Francji i w Rosji
Ustrój polityczny Wielkiej Brytanii i Niemiec	– podaje charakterystyczne cechy ustroju Wielkiej Brytanii i RFN	– wyjaśnia zasady systemu parlamentarnego – charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii i RFN	– charakteryzuje uprawnienia monarchy i rządu w Wielkiej Brytanii – charakteryzuje	– porównuje uprawnienia monarchy i rządu w Wielkiej Brytanii z uprawnieniami prezydenta	– wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień monarchy i rządu w Wielkiej

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organy władzy ustawodawczej w Wielkiej Brytanii i w RFN – zna aktualnego monarchę Wielkiej Brytanii oraz kanclerza RFN 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej w Wielkiej Brytanii i RFN – charakteryzuje system terytorialno-administracyjny Wielkiej Brytanii i RFN 	<ul style="list-style-type: none"> uprawnienia prezydenta i kanclerza w RFN – charakteryzuje strukturę parlamentu Wielkiej Brytanii i RFN – wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność polityczna i konstytucyjna 	<ul style="list-style-type: none"> i kanclerza RFN – porównuje uprawnienia władzy ustawodawczej Wielkiej Brytanii i RFN – wyjaśnia, jakie znaczenie dla ustroju Wielkiej Brytanii mają konwenanse 	<ul style="list-style-type: none"> Brytanii z uprawnieniami prezydenta i kanclerza RFN – wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień władzy ustawodawczej Wielkiej Brytanii i RFN – przedstawia zależności między poszczególnymi rodzajami władzy w Wielkiej Brytanii i RFN
Ustrój polityczny Włoch i Szwajcarii	<ul style="list-style-type: none"> – podaje charakterystyczne cechy ustroju Włoch i Szwajcarii – wymienia organy władzy ustawodawczej we Włoszech i w Szwajcarii – zna nazwisko aktualnego prezydenta Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady systemu parlamentarno-gabinetowego i parlamentarno-komitetowego – charakteryzuje ustrój Włoch i Szwajcarii – charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej we Włoszech i w Szwajcarii – charakteryzuje system partyjny Szwajcarii – charakteryzuje system terytorialno-administracyjny Włoch i Szwajcarii 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje uprawnienia prezydenta i rządu we Włoszech – charakteryzuje uprawnienia władzy wykonawczej w Szwajcarii – charakteryzuje strukturę parlamentu Włoch i Szwajcarii 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje uprawnienia prezydenta i rządu we Włoszech z uprawnieniami władzy wykonawczej w Szwajcarii – porównuje uprawnienia władzy ustawodawczej Włoch i Szwajcarii 	<ul style="list-style-type: none"> – wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień prezydenta i rządu we Włoszech z uprawnieniami władzy wykonawczej w Szwajcarii – wyciąga wnioski z analizy porównawczej uprawnień władzy ustawodawczej Włoch i Szwajcarii
Relacje państwo – Kościół we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia współczesne modele stosunków między 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje współczesne modele stosunków między władzą 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje modele stosunków państwo – kościół w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę w podejściu do Kościoła i związków wyznaniowych w 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia poszczególne modele stosunków między władzą świecką

	władzę świecką a władzę duchowną – podaje przykłady państw neutralnych światopoglądowo, wyznaniowych, teokratycznych	świecką a władzę duchowną (uprzywilejowanie głównego wyznania, państwo ateistyczne, państwo neutralne światopoglądowo)	neutralnym światopoglądowo (model radykalnie świecki i umiarkowanie świecki) – charakteryzuje państwo teokratyczne i wyznaniowe	państwie radykalnie świeckim, umiarkowanie świeckim, ateistycznym, wyznaniowym i teokratycznym – wyjaśnia, co to jest prawo szariatu	a władzę duchowną
Relacje państwo – Kościół w Polsce	– podaje najważniejsze postanowienia konkordatu – zna model stosunków między władzą świecką a władzą duchowną w Polsce – wymienia największe Kościoły w Polsce	– charakteryzuje przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące relacji państwo – Kościół – wyjaśnia, czym jest konkordat – charakteryzuje przepisy dotyczące małżeństwa konkordatowego	– wyjaśnia indywidualny i instytucjonalny aspekt religijności Polaków – wyjaśnia, w jaki sposób są regulowane stosunki państwa polskiego z Kościołami i związkami wyznaniowymi	– wyjaśnia, w jaki sposób w Polsce jest rozwiązana kwestia prawa wyznaniowego – charakteryzuje zasady finansowania Kościoła katolickiego w Polsce	– uzasadnia, dlaczego państwo polskie jest uznawane za umiarkowanie świeckie – ocenia wpływ zawarcia konkordatu na stosunki państwa polskiego z innymi Kościołami i związkami wyznaniowymi
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%
X. Demokracja – mechanizmy, problemy, zagrożenia					
Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym	– wymienia i ilustruje przykładami funkcje władzy ustawodawczej – podaje przykłady izb parlamentu w wybranych państwach	– charakteryzuje główne funkcje izby wyższej i niższej parlamentów w wybranych państwach (w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych,	– wyjaśnia, czym się charakteryzuje unikalizm i bikameralizmu – charakteryzuje różne metody wyłaniania izby	– wyjaśnia różnicę między „izbą oporu” a „izbą refleksji i rozwagi” – podaje przykłady państw z parlamentami unikalnymi i	– porównuje funkcje parlamentów w systemach prezydenckich i parlamentarnych – uzasadnia, które

		Niemczech) – charakteryzuje zasady wyborów przedstawicieli do parlamentu jednoizbowego i izby niższej parlamentu dwuizbowego	wyższej parlamentu	bikameralnymi – charakteryzuje zasady działania parlamentów w wybranych państwach	rozwiązanie uznaje za korzystniejsze (unikameralizm czy bikameralizm)
Działalność parlamentu w praktyce	– podaje rodzaje immunitetów – wyjaśnia terminy: sesja plenarna, komisja parlamentarna, kworum, interpelacja, zapytanie poselskie – podaje tryby pracy parlamentu – wymienia rodzaje większości w parlamencie	– charakteryzuje rolę immunitetu parlamentarnego – charakteryzuje sesyjny i permanentny tryb pracy parlamentu – charakteryzuje rodzaje większości w parlamencie	– charakteryzuje rodzaje immunitetów (formalny i materialny) – opisuje mechanizm tworzenia koalicji rządowej	– wyjaśnia różnicę między immunitetem formalnym i materialnym – wyjaśnia rolę opozycji w pracy parlamentu – przedstawia procedurę tworzenia prawa przez parlament	– ocenia zasadność immunitetu parlamentarnego
Władza wykonawcza w państwie demokratycznym	– podaje przykłady urzędujących głów państw (monarchów i prezydentów) – wymienia rodzaje elekcji głowy państwa (powszechna – bezpośrednia, powszechna – pośrednia, pośrednia)	– charakteryzuje kompetencje rządu w państwie demokratycznym – charakteryzuje uprawnienia głowy państwa – charakteryzuje relacje między rządem a głową państwa	– charakteryzuje uprawnienia głowy państwa w wybranym państwie – przedstawia różnice między egzekutywą otwartą a zamkniętą – charakteryzuje rodzaje elekcji głowy państwa (powszechna – bezpośrednia, powszechna – pośrednia, pośrednia)	– wyjaśnia, jaką rolę we współczesnych państwach może pełnić głowa państwa – wyjaśnia, na czym polegają relacje między rządem a głową państwa w poszczególnych systemach politycznych	– uzasadnia, z czego wynikają różnice w pozycji głowy państwa – ocenia zasadność funkcjonowania głowy państwa wraz z premierem
Współczesna	– rozpoznaje i podaje	– charakteryzuje problemy	– wyjaśnia, jaką rolę w	– wyjaśnia, dlaczego	– ocenia metody, jakimi

demokracja w Polsce i na świecie	<p>przykłady przejawów populizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia metody walki partii politycznych o elektorat – podaje przykłady łamania zasad i procedur demokratycznych w życiu publicznym – w państwie, społeczności lokalnej i życiu szkoły 	<p>polityki bezpieczeństwa socjalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposoby, jakimi partie polityczne walczą o elektorat – charakteryzuje, na czym polega kampania pozytywna i negatywna 	<p>państwie demokratycznym pełnią</p> <p>ruchy obywatelskiego sprzeciwu i emancypacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność państwa opiekuńczego i liberalnego w zakresie polityki bezpieczeństwa socjalnego 	<p>populizm stanowi zagrożenie dla demokracji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega marketing polityczny – charakteryzuje zasady postępowania polityka, który chce odnieść sukces 	<p>partie polityczne walczą o elektorat, według standardów demokracji</p>
Patologie życia publicznego	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zagrożenia demokracji – wymienia patologie życia publicznego – charakteryzuje wybraną patologię życia publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zagrożenia demokracji (dyktatura większości, demokracja narzucona, problemy ekonomiczne) – charakteryzuje patologie życia publicznego (np. korupcja, nepotyzm, klientelizm) 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia na przykładach patologie życia publicznego – przedstawia sposoby zwiększania poziomu partycypacji – przedstawia najbardziej zauważalne zagrożenia demokracji w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego patologie życia publicznego wpływają destrukcyjnie na życie publiczne – wyjaśnia, dlaczego podejmowanie decyzji na drodze większości może stanowić zagrożenie dla demokracji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego tak wielu obywateli nie uczestniczy w życiu politycznym – ocenia skutki patologii władzy
Powtórzenie wiadomości	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 40%–50%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 51%–70%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 71%–90%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 91%–99%	– opanował materiał powtórzeniowy na poziomie 100%
Analiza tekstów źródłowych	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 40%–50%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 51%–70%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 71%–90%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 91%–99%	– udziela prawidłowych odpowiedzi na poziomie 100%
Sprawdzian wiadomości	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 40%–50%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 51%–70%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 71%–90%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 91%–99%	– rozwiązuje zadania testowe na poziomie 100%